

'Datamining'

versterkt basis voor
integrale veiligheid

Informatie is de sleutel tot een effectief toezicht- en handhavingsbeleid. Hoe kan 'datamining' bijdragen aan effectievere overheidshandhaving en zelfs leiden tot vermindering van de werklust voor handhavingsdiensten?

tekst Hans van Waes

Voor gemeenten en andere toezichthoudende overheden is het een jaarlijkse routine: het opstellen van een handhavingsbeleidsplan. Ook het brandveiligheidstoezicht is op dergelijke plannen geënt. Maar effectief handhavingsbeleid is weerbarstige materie. Want de menskracht is schaars en de budgetten zijn beperkt. We moeten dus keuzes maken. Maar wie stelt de prioriteiten? Wie bepaalt welke gebouwen moeten worden gecontroleerd en op basis van welke gegevens worden die keuzes gemaakt? En ook: hoe zorg je ervoor dat de voorschriften van verschillende beleidsvelden in één keer worden gecontroleerd? Informatie is de sleutel tot een effectief toezicht- en handhavingsbeleid. Hoe 'datamining' kan bijdragen aan effectievere overheidshandhaving en zelfs kan leiden tot vermindering van de werklust voor handhavingsdiensten.

TREND

De trend in het veiligheidsdomein is helder: de overheid heeft minder geld te besteden, dus beschikbare mensen en middelen moeten zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Daar waar het de meeste veiligheidswinst oplevert. Dat geldt ook voor het brandveiligheidsdomein. Informatiegestuurd werken is de sleutel tot een effectievere handhaving, maar daarin kunnen overheidsdiensten nog wel de nodige vooruitgang boeken. Want het handhavingsbeleid is sterk gefragmenteerd. Iedere discipline doet zijn eigen ding: de brandweer stelt aan de hand van Prevap (preventieactiviteitenplan) of risicokaarten zijn prioriteitenlijst op, de politie is druk met de aanpak van criminaliteit in wijken, sociale diensten hebben hun eigen controleregime en ook milieudiensten voeren hun taken uit op basis van hun eigen informatiebestanden. Kort door de bocht: de overheid beschikt over een schat aan informatie, maar die is versnipperd over de kolommen en die delen hun informatie onvoldoende met elkaar. Als dit kolommen wordt doorbroken en diensten hun data beter voor elkaar ontsluiten en met elkaar uitwisselen, zal blijken

dat het toezicht- en handhavingsproces veel doelgerichter kan worden georganiseerd.

DATAMINING

Datamining, het combineren en analyseren van gegevens uit databestanden van overheidsdiensten en relevante partners, is de kern van informatiegestuurd toezicht. Het beter delen van informatie biedt meer mogelijkheden om onveilige situaties op te sporen. Een voorbeeld. Een gemeente formeert een integraal interventieteam waarin brandweer, politie, sociale recherche en de afdeling Toezicht en Handhaving gezamenlijk optrekken. De diensten delen hun data met elkaar en stellen gezamenlijk de prioriteiten vast van te controleren situaties waar signalen wijzen op het overtreden van de regelgeving en negatieve maatschappelijke impact. Bij een check van het gemeentelijk bevolkingsregister komen diverse adressen met dubbele inschrijvingen in beeld. Een bezoek van het interventieteam leert dat sprake is van illegale kamerverhuur in een pand dat volstrekt niet aan de brandveiligheidseisen voor zo'n functie voldoet. Een brandonveilige situatie waarop moet worden ingegrepen, komt dus niet aan het licht door informatie uit de brandweerkolom maar door het combineren van data van verschillende diensten. De casus toont de kracht van gecombineerde data. Door datamining als bron voor handhavingsactiviteiten structureel toe te passen, kunnen meer hotspots van onveiligheid worden opgespoord. Zijn die hotspots eenmaal zichtbaar gemaakt, dan kan doelgericht en effectief worden opgetreden. Kanttekening is dat de partners voor het delen van hun data wel heldere afspraken moeten maken over doel en reikwijdte van de informatiedeling en de privacybescherming moeten waarborgen.

De clou van datamining is dat door het leggen van dwarsverbanden tussen handhavingsdiensten en hun data beter beleidsprioriteiten kunnen worden gesteld en de beschikbare personele capaciteit doelmatiger kan worden ingezet. Immers, als uit de gecombineerde data blijkt dat bedrijven en instellingen goede toezichtrecords hebben, waarbij nooit onregelmatigheden zijn aangetoond, kan bij die objecten met een minder frequent toezicht worden volstaan. De controleurs kunnen hun energie dan beter richten op situaties waar nog veel te verbeteren is.

VEILIGE WIJKEN

Het combineren van gegevensbestanden geeft niet alleen meer houvast voor het toezicht- en handhavingsbeleid, maar ook voor het nemen van preventieve

→ maatregelen aan de voorkant. Neem nu de integrale veiligheid in woonwijken. Waar zitten de echte risico's en hoe kunnen we die met doelmatige maatregelen beter beheersen?

Brandveiligheidsexperts zijn al lang doordrongen van het feit dat het grootste brandrisico niet zit in grote complexe gebouwen, maar in woonwijken. Verreweg het grootste deel van alle brandslachtoffers is te betreuren bij woningbranden. Brandoorzaken zijn vaak terug te voeren op menselijk gedrag, zoals slordigheid, gebrekkig onderhoud en onjuist gebruik van elektrische apparatuur (TV's en randapparatuur die structureel op de stand-by stand staan). De politie en de gemeente zijn ook vanuit hun eigen professie bezig met de veiligheid in de wijk, maar concentreren zich vooral op het inbraakrisico, overlast en criminaliteit. En wat weten we eigenlijk over de demografie van de wijk en over de technische staat van de woningen? Informatie over bouwjaar en bouwwijze kan verouderde gasleidingen en elektrische bedrading of de aanwezigheid van asbest aan het licht brengen. En het bevolkingsregister kan veel leren over de leeftijdsopbouw en de sociale klasse van de bewoners: gegevens die een maatstaf kunnen zijn voor het risico dat mensen lopen bij brand of andere noodsituaties.

DOOR DATAMINING
KUNNEN MEER HOT-
SPOTS VAN ONVEILIG-
HEID WORDEN
OPGESPOORD

Het samenbrengen van wijkgebonden gegevens over politie-inzetten voor overlast, brandweerinzet voor binnen- en buitenbranden, klachtgegevens van woningcorporaties over rondslingerend huisvuil en verpaupering, incidentmeldingen van de GGD en inschrijvingen in het bevolkingsregister, geeft een beter allround beeld van onveiligheid in wijken en de oorzaken daarvan. De samenwerkende partners kunnen op basis van die gedeelde gegevens een betere strategie opstellen om de veiligheid in de wijk integraal te verbeteren. Door in samenhang de sociale structuur in de wijk te versterken, de leefbaarheid en het beeld van het openbare gebied te verbeteren, achterstallig onderhoud uit te voeren en bewoners te ondersteunen met anti-inbraakadvies, brandveiligheidsvoorlichting en het plaatsen van rookmelders.

PREVENTIESAMENLEVING

Dwarsverbanden leggen, informatie delen en inzetten op een integrale aanpak door alle partners is de weg naar meer veiligheid. Een integrale veiligheidsstrategie onderbouwd door data. Dit is een ambitieuze aanpak die veel vraagt van de veiligheidspartners. In het bijzonder de bereidheid om over de eigen grenzen heen te kijken en informatie te delen. Oplossingen moeten niet vanzelfsprekend worden gezocht in toezicht en handhaving, maar in versterking van de bestaande bebouwing en de openbare ruimte en het beheer ervan. De tijd is rijp om datamining verder te ontwikkelen en integrale, informatiegestuurde veiligheid op de kaart te zetten. Meerdere gemeenten hebben al belangstelling getoond voor een modern datagestuurd toezicht- en handhavingsbeleid. En als door gedragsverandering en technische en bouwkundige investeringen de veiligheid aantoonbaar verbetert, zal de behoefte aan toezicht afnemen. ■

Hans van Waes is partner van KappetijnBriks
(www.kappetijnbriks.nl)